

A debreceni Minőségi Szabó Ipari Szövetkezetben kis szériában alkalmi ruhákat varrnak, exportra. Nagy pontosságot igényel ez a munka, mert egy-egy modellből csupán 400-500 darabos széria készül. Egy év alatt százötven fazonból hatvan-, hetvenezer alkalmi ruhát varrnak

Szövetkezeti kereskedelem

Ez év július elsejével, a Skála és a Szóvárú vállalatok egyesülésével alakult meg a Skála-Coop Országos Szövetkezeti Beszerző és Értékesítő Közös Vállalat. A két vállalat egyesülése képezi a szövetkezeti kiskereskedelem egészére kiterjedő integráció magvát. A szoros együttműködés sok előnyt nyújt a résztvevőknek — 218 tagszövetkezet, illetve vállalat — és nem utolsósorban a népgazdaságnak. A legfontosabb előny az áru útjának egyszerűsítése, lerövidítése, amely számottevően növeli a gazdálkodás hatékonyságát.

A városépítés jelene és jövője

Dívat lett városépítéssel foglalkozni. Az urbanizáció örömei, gondjai, az örök reflektorfényben állandóan pieszta kerületek. Hogy miért? Talál-gathatunk. A magyar városok történetében példátlanok az olyan fejlesztések, mint napjainkban. Százszámok a városok változta meg tíz-húsz év alatt, mert a tanyák-ról, falukból a nagyobb településekre költöztek. Az ország lakosságának a fele már városban él. Az urbanizáció fejlődése ki-hat a gazdasági és társadalmi életre. Nem-csak kihat, hanem meghatározza a társa-dalmi, gazdasági előrelépés ütemének, mert például hiába akarunk új üzemet telepí-te-ni ott, ahol a csatornák fogatékossággai, a közművek hiánya miatt nincs lehetőség. Am nemcsak a városok lélekszáma válto-zott, hanem az emberek szemlélete is. So-kan úgy gondolkodnak, legyen szép, kel-le-mes a lakás, de távolabb az otthon, a kör-nyezet is. A társadalom igényei egyre ma-gasabbak. A központi intézkedések jól bi-zonyítják ezt.

Ugy is lehetne fogalmazni, a 70-es években a nagyobb követelmények miatt újabb minőségi szakasza kezdődött az ur-banizációnak. Mégpedig az 1971-ben jóvá-hagyott országos településhálózat-fejlesztési koncepció, területfejlesztési irányelvek alapján. A tervszerű településhálózat-fejlesztésnek néhány nagyon fontos feltételét alig tíz év alatt teremteték meg. Hogyan? A 70-es évektől kezdődően a városok már elsősorban adottságuk, lehetőségük és sze-repkörük alapján növekednek. Az Országos Tervhivatal az V. ötéves tervben úgy ha-tározta meg a tanácsai beruházások arányá-it, hogy figyelembe vette a települések ka-tegoriáit, szerepkörüket, vonzáskörzetüket. Több központi irányító szerv a területfej-lestési koncepcióhoz illesztette saját el-képzeléseit, hol, mit építsen. Az állami la-kásépítést mind a 130 városias településre kiterjesztették. A megyék 1972-ben olyan településhálózat-fejlesztési tervet készítet-tek, amely az országos programon alapszik. Nem soroljuk tovább az intézkedéseket, néhányból is kitűnik: a városépítés olyan folyamat, amelynek fő irányait jól ki-tűzött oszlopok jelzik.

Azon fölösleges lenne vitázni, hogy a városépítés sem a véletlen műve, és igen hasznos meghatározni a települések növe-kedését, a terjeszkedés ütemét. Bizonyos törvényszerűségek feltárást. Így például igen érdekes jelenségeknek lehetünk tanúi. Az intézkedések, a programterv hatására egyre inkább érvényesül — a főváros von-zerejének csökkenése miatt — a vidék fejlesztése. A megveszélkehek, középvá-rosook, de az öt kiemelt felsőfokú központ — így Szeged is — rendkívül nagy utat tett meg egy évtized alatt. Különösen a közműfejlesztés, a városi közlekedés és a lakásépítés eredményei dicsérhetők. Az ur-banizáció mutatói 40-50 százalékkal ke-dvezőbbek. Szépek a sikerek, de ha beutaz-luk a magyar városokat, még mindig azt látjuk, területenként, vidékenként nagyok a különbségek. Pedig minden szerv azt szeretné, ha az urbanizáció folyamata sok-kal kiegyensúlyozottabb lenne.

A kiemelt felsőfokú központok még min-dig nem tudnak ellenpótlósaivá válni a fő-városnak. Az ipar és sok tudományos in-

tezet vidékre telepítésével nem jár együtt Budapestnek, mint az „egyetlen” országos tudományos kulturális, oktatási központ súlyának csökkentése. Az ellensúlyozásra kiemelt öt felsőfokú város a többinél jelentősebb megyei székhely lett, de még a régió talán valódi központjává sem vált.

Ezenkívül azt is tapasztalni lehet, hogy az azonos szerepkörű városok közti kü-lönbségek, ha csökkennek is, de még lé-teznek. Elsősorban a területi fejlettségi szintek miatt, aminek alapja legtöbbször a történelmi örökség. Egy településen belül is észrevehető az ellentétek. A magyar városok hagyományos képehez hozzátar-tozik: elhanyagolt peremkerület, az új ru-hába öltöztetett, régi városmag, az általa-ban szürke, de kényelmes, otthon bizto-sító lakótelep. A következő évek leckéje is ebből következik: mennyire csökkenthe-tő egy településen belül a különbség? Az azonos szerepkörű városok mikor szakít-ják át egyszerre azt a célszalagot, ame-lyet a területfejlesztési intézkedésekkel fe-szítettek ki?

Annál bizonyos, és ma már világosan látszik, hogy az intenzív, szelektív fejlődés útját kell követni a városépítésnek, ha rö-vid időn belül meg akarjuk szüntetni az elmúlt idők településhálózat-fejlesztési hiányosságait. Ugy válik kiegyensúlyozot-tá az építés, ha a városok növekedésének ütemével jobban összhangba kerül az in-frastruktúra bővítése. Korábban is szü-ltek határozatok, intézkedések a belső városrészek felújítására, a rekonstrukció fokozására — Szeged például ebben orszá-gosan is elismerésre méltó eredményeket ért el, nemrég a Hild-érmet is többek kö-zött ezert kapta. A látványos eredmények sok helyen elmaradtak. Ugyanis a magyar városok területi növekedése már túlzott, milliárdokat követel, indokolatlanul. Az infrastruktúra költségei — így — magasak, tehát a városépítés rendkívül megrázkált. Ezért a jövőben sehol sem lehet figyelmen kívül hagyni a történeti belvárosok fel-újítását. Lakást nemcsak úgy lehet „épí-te-ni”, hogy a régiókat lebontjuk, és új fala-kat húzunk, hanem a rekonstrukciókkal is. Azon is el lehet gondolni, miért a fő-városban készítik a városok területi ter-veit?

Bizonyos, ha helyi tervezőműhelyek kapják ezt a feladatot, a lehetősé-gek, a terepismeret alapján talán az adottságokhoz jobban alkalmazkodva ál-mozhatják meg a jövő városát. Nem véletlen, hogy ennek szükségességét — a tervezés decentralizálását — a IV. országos város-építési tanácskozás megfogalmazta. Csak jó tervek alapján épülhetnek szép utcák, terek. Az emberek pedig szép utcákon, te-reken akarnak sétálni, pihenni. Szép, és nem arcnélküli városokban élni.

A panelépítészettől pedig — ami szür-kesége, jellegtelenlensége miatt nemcsak vi-tára ingerel, de az urbanizáció további lép-tekeit is meghatározza — a jövőben sok-kal többet szebbet várunk. A mai generá-ció felelőssége azért is igen nagy, mert hazánk történetében soha ilyen óriási ütemben nem építettek városokat millió-számra otthonokat, amelyeket nemcsak látnak, hanem majd lakják is unokáink.

Halász Miklós

Politika és gazdaság

Párttaggyűlés a Felszabadulás Tsz-ben

Szeged egyik legnagyobb közös gazdasága, a Felszaba-dulás Tsz párttaggyűlést tartott a leg-utóbbi öt év politikai és gaz-dasági eredményeit elemző — taggyűlésén a párttagság teljes létszámban megjelent. A gazdaság különböző ágaza-tai pedig igencsak távol es-nek egymástól. Újszegtől Baktóig, Algyóig, Sándorfal-vaig terjed a gazdálkodás határa. Ezúttal — az MSZMP XII. kongresszusára készülve — senki nem akarta elmu-lasztani a számvetést, hogy mire mentek erőben, össze-fogásban, közös akaratban.

Az alapszervezet vezetősé-gének beszámolóját Tóvizi Imre párttitkár terjesztette a tagság elé. Az ötévi munka felmérése két részre tagoló-dott. Egyik volt az alapszer-vezet politikai tevékenységé-nek tükröképe, a másik gaz-dasági cselekvési programjá-nak nyomon követése; a kettő egységes egészet alko-tott. Az alapszervezet veze-tősége és tagsága politikai eredményeit értékelte a tények. Öt év alatt 194 témát tárgyaltak meg a taggyűlés fórumán, amelyen 301 hozzá-szólás hangzott el és 145 ha-tározatot hoztak, amelyet végre is hajtottak. A párt-tagság létszámban, egység-ben, politikai iskolázottság-ban erősödött. A taggyűlések célja az volt, hogy élénk politikai légkör, a soros fel-adatokra irányuló tevékeny-ség alakuljon ki a hétköz-napi és a kézzel fogható fel-adatok végrehajtására. S eb-ben találkozott a közös aka-rat, vezetőké és beosztottaké, párttagoké és pártönkivülé-ké.

Mi jellemzi ezt a gazda-ságot, amely Szeged és az or-szág ellátásában jelentős sze-repet tölt be? Az, hogy akár-milyen nagy beruházásba fogtak, az megérte nekik. Minden sikerült, ahogy mon-dani szokták, „minden be-jött”, bár az elhatározást nemegyszer nagy viták elő-zték meg. Amikor azonban döntöttek, a végrehajtásban, a munkában senkinek sem volt pardon.

Ez történt akkor is, ami-kor a hetvenes évek elején négy más, gyenge tévesz csat-lakozott hozzájuk. Ha sok erőbe telt is, megbirkóztak a kezdeti nehézségekkel. El-sősorban az „új” és a „rég” tévesztagok jogainak, és köte-

lességeinek egységes értel-mezését érvényesítették a gyakorlatban. Politika és gazdaság itt közös úton ha-ladt. Hogy megélhessenek és mindig jobban, s amellett gyarapodjanak is, okos, cél-ravezető beruházásokra volt szükség, új termelőágazato-kat létrehozni és a régiókat továbbfejleszteni az állat-tenyésztéstől a melegágyi és a szabadföldi növénytermesz-tésig, az üvegházak építésé-től a korszerű sertéstenyész-tésig.

A szegedi Felszabadulás Tsz mai közös vagyona több mint 300 millió forint, és az elmúlt öt év alatt, illetve 1982-ig ugyanennyit fordítá-nak beruházásokra. Hat és fél hektáron új üvegházakat építenek most, amelyek gépi és technikai berendezéseinek jó részét a Szovjetunióból szállították ide. Sándorfalva határában pedig 236 hektá-ron halastavat építenek.

E tévesz párt- és gazdasági vezetőségének nincs külön-sebb titka abban, hogy ami-hez fognak, az mindig sike-rül. Legalapvetőbb termelési eszköz itt is a föld. Sajnos, az övéké Szegeden a leggye-ngebb termőadottságú. Ezen úgy fogtak ki, hogy megviz-sgálták a talaj szerkezetét és termőképességét, s az ere-dmények alapján döntöttek, hogy mely területeket mire

és hogyan hasznosítanak. A tudományos felmérés meg-mutatta, a talaj kémiai ösz-szetételén hogyan javítsanak. ISV-rendszerű sertéstelep-ük építésére 50 millió forintot fordítottak, s ezzel a hízó-sertések számát háromszoro-sára növelték, amelyből éven-te mintegy 3 ezret exportál-nak.

A jó gazdálkodási ere-dmény titka itt a vezetésen túl az emberben keresendő. Még el sem kezdenek például régi vagy új ágazatban egy beruházást, már szakembe-reket képezetnek itthon és külföldön. Tanulnak innen és ott. Tanulnak a Szovjetunió-ban és Hollandiában. A ve-zető beosztottak között 40-en végeztek főiskolát vagy egye-temet, hatvanan technikumot. A szakmunkások száma 260.

A beszámolóban egyértel-mű volt: itt már megalapo-zták a VI. ötéves tervet és nyugodtan nézhetnek a jö-vőbe. **Arendás György** tévesz-elnök azonban ehhez hozzá-tette felszólalásában, hogy olyan „luxus” nem szabad megengedniük a jövőben, mint amely az idén történt. A rossz időjárás mellett sa-ját hibájuk is okozott kárt búzatermelésükben. A többi felszólaló — **Török Székely Sándor, Molnár Mihályné, Hézős Sándor, Boros Pál, Kiss László** — ugyancsak a gaz-dasági soros dolgaival fogla-lkozott, egyetértve a párt-alapszervezet vezetőségének beszámolójával a politikai munkáról, gazdasági cselek-vési programja teljesítéséről.

Az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályai is úgy értékelték az alapszerve-zet öt esztendői munkáját, hogy az eredményes, sikeres volt.

L. F.

Új fűtőmű

Megkezdődtek az üzemi próbák Szombathelyen, Vas megye új, legnagyobb fűtő-művében. A háromkazános, pakuratüzelésű enegiaköz-pont óránként 21 millió kaló-ria hő ad a távfűtőrendszer-be; a Derkovits-városrész 1700 otthonába szolgáltat meleget.

A százmillió forintos köl-tiséggel létrehozott üzemet szinte teljesen automatizál-ták. Egy műszakban öt szak-

ember teljesít szolgálatot. Üzembe állításával 8000-re emelkedett Vas megyében a távfűtéses lakások száma.

Magyar építők Algériában

Ábrahám Kálmán építés-ügyi és városfejlesztési min-iszter vezetésével hazaérke-zett az Algériában járt épít-ésügyi küldöttség. Tárgya-lásai során megállapodtak Algéria anabai kerületében kö-zösen építendő 2550 lakás építési ütemtervében. Elha-tározták, hogy a továbbiak-ban nemcsak lakóépületek, hanem középületek, ipari lé-tesítmények építésében is részt vesznek a magyar épít-ők. Kiszélesítik továbbá az eddigi tervezési, műszaki ter-

vezési, szakértői és szakem-berképzési tevékenységüket is.

Ábrahám Kálmán megnyi-totta a magyar építőipari ki-állítást és műszaki napokat, s ennek során, mint a ma-gyar-algériai vegyes bizott-ság elnöke megbeszélést foly-tatott az algériai kormány több tagjával, többek kö-zött a mezőgazdasági, a keres-kedelmi, a könnyűipari, a felsőoktatási, az idegenfor-galmi, a munkaügyi, a pénz-ügyi és az építésügyi minisz-terrel.

Harmadik alkalommal rendezte meg az idén a szak-munkástanuló- és ifjúságnap-okat a KISZ Csongrád megyei bizottsága, a Szak-szervezetek Csongrád megyei Tanácsa és a megyei tanács vb művelődésügyi osztálya. A négyhetes eseménysorozat

ezúttal is jól szolgálta a munkáséletre készülő és a dolgozó fiatalok kapcsolata-nak erősítését, az üzemi és tanintézeti KISZ-szerveze-tek, a szocialista brigádok együttműködését. A megye öt városában csaknem fél-száz politikai, szakmai, kul-turális és sportrendezvény adott alkalmat arra, hogy a jövő ifjúságai megismerkedjenek egymás életével, munkájával, min-dennapi gondoljaival. Szá-mos találkozó tette lehetővé a szakmunkástanulók és a szakmunkások véleményce-rejét, ezzel is serkentve köz-életi, politikai aktivitásu-kat, növelve az ifjúsági szö-vegség tömegbefolyását.

A különböző programok hangulatát mindvégig fiatal-os komolyság jellemezte. Új kezdeményezés volt a Szege-den megtartott számítástechnikai szakemberek versenye, az ifjúsági brigádvezetők ta-nácskozása, a pályaválasztási kirakatverseny. Első ízben találkoztak egymással a me-gye fiatal ápolónői, csecse-

Befejeződtek a szakmunkástanuló- és ifjúságnapok

Gépszerelők vetélkedője

A mezőgazdaságban dolgo-zó ifjú gépszerelők országos szakmai és politikai vetélke-dője szombaton befejeződött. A verseny színhelye a Lajta-hansági Állami Gazdaság egyik üzemegysége volt. A versenyen a legjobb ere-d-

ményt a következők érték el. 1. Tóth Kovács László (Csong-rád megye, Új Élet Tsz, Szék-kutas), 2. Kiss István (Szol-nok megye, Kunság népe Tsz, Kunhegyes), 3. Csanádi La-jos (Borsod megye, Hegyalja Tsz, Bekecs).